

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Gruppo I°/70% - Autorizzazione DCSP/II/40509/91/5681/102/88/BU DEL 12.11.1991
 Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978 - Poštni t/rn 11234499
 Poduredništvo: 34133 Trst - Trieste - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

V nedeljo smo zmagali

Tržaški Slovenci imamo zavest, da smo odločilno pripomogli k zmagi županskega kandidata Illyja na nedeljski balotaži. Kljub razlikam, ki so se pokazale tudi v prvem volilnem krogu 21. novembra, smo se tokrat brez izjeme znašli na isti strani, na strani bolj odprtega in strpnega Trsta, ki gleda naprej, se ne boji novosti in je pripravljen sodelovati s sosedi brez tarnanja in predsodkov.

Bolj kot lepe besede in obljube je v politiki pomemben ravno podatek o množični volilni izbiri Slovencev, ki ima tudi številčno veliko težo, da ne more nihče mimo nje.

Ob tem pa je za reševanje naših odprtih vprašanj bistven še en podatek z nedeljskih volitev. Prvič po prodornem nastopu Liste za Trst leta 1978, ko so tradicionalne politične sile na Tržaškem doživele potres, nacionalistična, šovinistična protislovenska volilna kampanja ni prinesla glasov. Nasprotno: skrajna desnica je tokrat nazadovala. Krščanska demokracija, ki je končno odkrila vrednoto načelnosti in se je otresla mnogih nekoč močnih predstavnikov, je v Trstu častno branila svoje položaje, ki so drugod po Italiji doživele večinoma prave polome.

Trst, ki je doslej zadrževal Rim, ko se je v središču oblasti kdaj pokazala volja po reševanju naših vprašanj, bi ne smel biti več taka zavora. Uporabljati je treba pogojnik, ker smo se medtem že znašli sredi volilne kampanje za predčasne parlamentarne volitve, za predčasne pokrajinske volitve, za evropske volitve, kar vse narekuje strankam taktiziranje. Poleg tega je ravno zdaj državno središče v taki krizi, da ni pričakovati odločilnih korakov.

Zadovoljni smo lahko tudi s slovenskim izvoljenim zastopstvom. Izmed 40 novih svetovalcev tržaške občine so štirje Slovenci: dva predstavnika Slovenske skupnosti, izvoljena na listi Zavezništva za Trst, en predstavnik Demokratične stranke levice in en predstavnik Stranke komunistične prenov. Slovenska skupnost ima prvič čisto v vseh krajevnih osvetlih svojega zastopnika, nekaj jih imata tudi ostali dve zgoraj omenjeni stranki, nekaj tudi druge, saj se razprševanje glasov nadaljuje.

To ni najboljši izid v zgodovini (leta 1909 in 1913 je imela Edinost 12 svetovalcev na 80, leta 1949 je bilo 8 slovenskih svetovalcev na 60), vendar je razmerje dobro. Tržaškemu vodstvu in pa volivcem SSK je treba izreči priznanje, da so znali izkoristiti nova volilna pravila. To pa ne spreminja dejstva, da so večinski sistemi, ki ne zagotavljajo vsaj minimalnega zastopstva narodnih manjšin, krivični. Slej ko prej ostajamo prepuščeni dobri volji italijanskih strank in ugodni volilni aritmetiki.

Ob vsem zadovoljstvu nad volilnimi izidi je treba namreč povedati, da tudi »odprti Trst« ne pozna dovolj naše manjšinske stvarnosti in da je tudi ta politični lok v časih taktiziral, da bi slovenska prisotnost ne »bodla v oči«, pa naj gre za prisotnost slovenskega znaka na glasovnici ali za imenovanje kakega slovenskega odbornika. Vsaj v besedah je bila torej odprtost do Slovencev v času leve sredine večja, saj so se takrat z njimi celo ponašali. Potrebne bodo velike naložbe časa in dobre volje, da se prebije zid neznanja in nezaupanja.

Bistvena ostaja tudi vloga organizirane politične prisotnosti, samostojnega nastopa vsaj v mejah, ki jih določa nova zakonodaja, drugače se porazgubimo.

Marsikdo je nedeljske izide označil za zgodovinske. Toliko »zgodovinskega« smo doživeali zadnja leta, da moramo biti s tem previdni. Gotovo je bila izbojevana zelo pomembna bitka. Če bo res prinesla spremembo dosedanje smeri tržaške politike, bo odvisno tudi od vse naše javnosti. Posebno odgovornost pa so prevzeli novoizvoljeni predstavniki, ki morajo računati na oporo naše skupnosti in jim gredo naša voščila.

Ivo Jevnikar

Ali je to novost?

»Nehajmo z demagoškimi izjavami in napovedmi o novostih (o porajanju nečesa novega).

Ali je novost katoliško-levičarstvo Orlanda, praznina prostaštva Severne lige, Occhettov transformizem, pojav fašistov?

Če je to novost, potem pomeni, da je v Italiji novost, kar je bilo aktualno pred starim«.

Valerio Volpini
 urednik tednika
 Famiglia cristiana

Na nedeljskih balotažnih volitvah za župana V Trstu se je večina izrekla za sožitje in odprtost

Sv. Miklavž je letos Trstu prinesel novega župana. V nedeljo, 5. decembra, se je namreč zaključil drugi krog volitev, na katerih sta se pomerila dosedanji župan Giulio Staffieri in mladi podjetnik ter novinec v političnem življenju Riccardo Illy. Medtem ko je bil Staffieri izraz Liste za Trst in drugih desničarsko usmerjenih krogov, pa je Illy nastopal kot kandidat, ki ga niso izbrale stranke, temveč državljani tako imenovane civilne družbe. To je bila brez dvoma novost njegove kandidature.

Okrog polnoči so bili že znani končni neuradni izidi: za Riccarda Illyja je glasovalo 72.930 volivcev ali 53,2%, za njegovega tekmeca Staffierija pa 64.622 volivcev ali 47,7%.

Tako je Illy postal novi tržaški župan. Njegova uveljavitev pomeni za Trst zgodovinski prelom s politiko več desetletij (s krajšimi vmesnimi obdobji od leta 1945 dalje), ki se ni mogla sprijazniti z novo stvarnostjo, nastalo po drugi svetovni vojni in nazadnje po razpadu bivše Jugoslavije. Namesto odpiranja in sodelovanja v obojestransko korist, so se občinske uprave naslanjale na zaprte in nacionalistično nastrojene meščanske in zlasti begunske kroge, kar je pripeljalo mesto v današnje propadajoče stanje. Zato je bilo povsem naravno, da sta se za te volitve po večinskem sistemu ustvarila dva pola ali bloka: eden za nadaljevanje dosedanje politike zapiranja v ozke mestne kroge, drugi pa je odločno zastopal stališče, da je treba mestu ponuditi perspektivni izhod iz sedanjega vsestranske krize.

Volilni boj je bil trd in zagrizen. Zlasti misovska komponenta Staffierijevega bloka se je spustila tudi v nizkotno osebno obrekovanje županskega kandidata Illyja, ki pa se mu ni zdelo umestno ji odgovarjati, ker je očitno šlo za nasprotnikove provokacije. Toda tržaški demokratični volivci se niso dali zmeti, ampak so tudi to nedeljo izrazili svoje zaupanje v program in osebo novega župana.

Novi tržaški župan Illy je star 38 let, je uveljavljen podjetnik skupno z očetom in brati. Doslej se ni aktivno ukvarjal s politično dejavnostjo. Kandidaturo za župana je, tudi po lastnih izjavah, sprejel na prigovarjanje prijateljev in iz občutka dolžnosti in želje, da pomaga Trstu premostiti zastoj, da spet zadobi vlogo, ki mu po zemljepisu in tradiciji pripada.

Tudi glede Slovencev je že v prvi javni izjavi pred televizijskimi kamerami ob objavi končnih izidov nedeljskih volitev dejal »Grazie in dovolite mi, da rečem tudi hvala lepa!«

SESTAVA NOVEGA OBČINSKEGA SVETA

Novi tržaški občinski svet sestavlja po novem 40 svetovalcev. Od teh jih 24 pripada listam koalicije, ki je podprla Illyja, ostalih 16 pa drugim listam. Tako je listi KD pripadlo 10 občinskih svetovalcev, DSL 7 svetovalcev in Zavezništvo za Trst 7 svetovalcev. V okviru tega zavezništva sta bila izvoljena tudi kandidata Slovenske skupnosti dr. Peter Močnik in dr. Andrej Berdon. Med slovenskimi kandidati na listi DSL je bil izvoljen Igor Dolenc, za SKP pa županski kandidat Stojan Spetič.

IZJAVE SLOVENSКИH SVETOVALCEV

Peter Močnik: »Vsekakor gre za izreden premik, za kar se je treba zahvaliti vsem volivcem, ki so pokazali odprtost in željo po korenitejši spremembi. Upam, da bomo z vsemi silami poprijeli za delo ter tako nekaj konkretnega naredili za naše mesto.«

Andrej Berdon: »Mislim, da je Trst izkoristil zgodovinsko priložnost, da se otrese okovov preteklo-

RICCARDO ILLY

sti in nacionalizma. Prepričan sem, da bo sedaj zadihal s polnimi pljuči in da bo znal najti pravo sozvočje in naravno razmerje s svojim zaledjem in s slovensko narodno skupnostjo, ki v njej živi že dolgo stoletij.«

Igor Dolenc: »Upam, da bo Illyjeva izvolitev okrepila odnose med Italijani in Slovenci, da bo sožitje za beležilo kvaliteten skok in da bo Trst končno obrnil stran svoje zgodovine.«

Stojan Spetič: »Trebalo se bo odpraviti političnim diskriminacijam in izločevanju nekaterih. Desnica je bila vsekakor premagana in odpira se situacija, v kateri morata leвица in manjšina odigrati vlogo resničnega osebka.«

V Italiji zmagali napredni in ne komunistični župani

Italija je z drugim krogom upravnih volitev doživela nov šok: po zmagi levih koalicijskih kandidatov je svoj veliki trenutek doživel Occhetto, ki se že vidi v vlogi premiera, zato se še bolj zavzema za razpust parlamenta in za predčasne politične volitve. Sicer pa nima pravih razlogov, zaradi katerih bi se tako veselil, saj je demokratska stranka levice po vsej državi izgubila okoli tri odstotke glasov. Res je levi tabor zmagal v vseh odločilnih dvobojih v večjih mestih in povsod je pokazal svojo moč: v Rimu in Neaplju proti fašistični desnici, v Benetkah in Genovi proti Severni Ligi in v Trstu - skupaj s KD in sredinskim Zavezništvom - proti Listi in MSI-ju. Toda glasovi, ki jih je pridobila združena leвица, niso dokončno oddani njenim komponentam, temveč so služili samo za poraz desničarjev, ki so že nevarno dvigali grivo, ker so se okoristili s padomom KD. V drugem krogu so novofašisti dobili še nekaj glasov bivših krščanskih demokratov, ker se stranka ni znala ali hotela jasneje opredeliti. Šok je bil za KD hud in jo bo morda pripravil k pameti, čeprav so nekatere napake neodpravljive: še dolgo se bodo poznale posledice vseh afer, ki so se zgodile s tihim pristankom KD, predvsem pa bo še

dolgo povzročal težave večinski volilni sistem, ki sta si ga izmislila KD in PSI, da bi sebe rešila, a jih je prav ta pokopal. KD bo skušala spet postaviti na noge stranko, ki bo sredinska, kot je njena tradicija, a se bo morala nujno nasloniti na levo ali na desno, saj sama nikakor ne bo mogla računati več na zmago. To je bilo lepo vidno pri Severni ligi, ki zmaguje povsod, razno v velikih mestih, kjer je koalicija premočna.

Človek ima na splošno vtis, da so zaključki, do katerih prihajajo politiki po nedeljskih volitvah, prenapregani ali vsaj neprevidni. Zato ni res, da bi bila KD dokončno potolčena in razbita, prav tako ni res, da bi morala KD nujno v objem MSI-ja, če se hoče upreti Occhettovim apetitom; tudi Severna liga še ni doživela svojega viška, saj je povsod napredovala, čeprav ni povsod prodrla s svojimi kandidati.

Kakorkoli že, bodo prihodnji meseci pokazali, kakšen bo razvoj. Desnica in leвица nimata kaj predlagati ali izbirati, pač pa morata to storiti KD in Liga, ker v srednji situaciji ne moreta naprej: KD tvega, da izgine, Liga pa, da doživi psihološko blokado, ki bi dokončno ustavila njeno rast.

Slovinci v Moskvi

Od našega dopisnika iz Moskve

V Mercatorjevi restavraciji v Moskvi smo 13. novembra praznovali: pripravili smo namreč pravo slovensko martinovanje. Tudi jedilnik je bil tipično slovenski: zelenjavna juha (ni manjkala niti koleraba), pečen odjek, pečena gos, blinci, kaša iz kostanjeve moke, kostanji in seveda vino (štajerski laški rizling in vipavski merlot). Vzdušje je bilo izredno veselo in prijatejsko, saj se skoraj vsi poznamo. Bilo nas je nad 90 odraslih in 20 otrok. Zabavali smo se s petjem, srečolovom, plesom in šalami.

Ta praznik je bil za nas, Slovence v Moskvi, nov, a ne prvi: praznovali smo že Prešernov dan in Dan neodvisnosti. To so nove navade, saj nas je bilo do neodvisnosti zelo malo. Slovenska podjetja v Moskvi so do tlej večinoma predstavljali Srbi in Črnogorci, ki so po značaju in kulturi bližji Rusom kot mi. Stvari so se začele spreminjati po slovenski neodvisnosti: vedno več firm nadomešča prejšnje predstavnike z novimi in ti so večinoma Slovenci ali slovenski državljani. Seveda se to ni zgodilo čez noč in nekatera podjetja še vedno predstavljajo državljani drugih republik bivše Jugoslavije. Trenutno je v Moskvi približno 130 Slovencev: točnega števila ne ve nihče, saj ljudje prihajajo in odhajajo in je zato preštevanje nemogoče. Najboljše je seveda zastopana Ljubljana, vendar so tu prisotni vsi: Štajerci, Korošci, Primorci itd.

Srečujemo se tudi po domovih, obiskujemo gledališča in hodimo na izlete. Skupina kakih 30-35 odraslih in otrok je na primer ustanovila športni krožek: ob sredah in sobotah telovadimo in plavamo. Druga skupina igra košarko in pridno vadi za nastop na božičnem turnirju proti ruskim veteranom, bivšim sovjetskimi svetovnim in olimpijskim prva-

kom in proti ameriškim marinesom, ki stražijo ameriško veleposlaništvo.

Ozračje je veselo: domotožja seveda ne manjka, vendar ni cmerjenja, ki se ga lahko opazi pri drugih zdomcih (Italijanih, Američanih...) in niti prevelike zaprtosti do okolja, to je do Rusov, njihove kulture in jezika. Starši izredno pozorno sledijo vzgoji otrok in jim tako pripravljajo »doto« za jutrišnji dan: vsi se učijo ruščine in še kakega drugega tujega jezika: angleščine, nemščine, italijanščine in celo hebrejščine. Ukvarjajo se z glasbo, hodijo k telovadbi in v teku je tudi priprava na dopolnilne tečaje slovenskega jezika.

Praznovanja, proslave, šport in zabave nas rešujejo osamljenosti in nam pomagajo vzpostavljati prijateljske ter delovne odnose. Pri tem sodelujemo vsi, vsak po svoje. Posebne zasluge za uspešno združevanje pa ima slovensko veleposlaništvo v Moskvi, z veleposlanikom, g. Geržino, na čelu. S.Č.

Papeški nuncij v Istri

Papeški nuncij v Zagrebu, nadškof msgr. Giulio Einaudi, je v drugi polovici novembra obiskal poreško in puljsko škofijo. Somaševal je v stolnici v Puli in v Poreču, obiskal je klasično gimnazijo v Pazinu in nekatere begunske centre.

Priporočamo knjižni dar

Goriške Mohorjeve družbe

za leto 1994

Kaj delajo italijanski redovniki?

Število italijanskih redovnikov je še vedno visoko, čeprav se polagoma manjša. Navedene številke veljajo za leto 1990. Vseh redovnikov je 24.836 in od teh je duhovnikov 19.691 in 51 stalnih diakonov. Aktivni so v pastoralni, šolstvu, asistenci, zdravstvu in na kulturnem področju. Statistike pravijo, da imajo 257 hiš za duhovne vaje in duhovnih srečanja, vodijo 438 mladinskih oratorijev, oskrbujejo 1.738 župnij in še posebej 909 nežupnijskih cerkva.

Veliko pomoč nudijo šolstvu, saj skrbijo za 62 otroških vrtcev, 103 osnovne šole, 248 nižjih srednjih in 178 višjih srednjih šol, nadalje 22 poklicnih inštitutov.

Na področju asistencije imajo 157 dijaških domov, 170 vzgojnih ustanov, 64 hiš za pomoč ljudem iz držav izven evropske skupnosti in še 81 domov za uboge.

Tudi na zdravstvenem področju so zaslužni, saj oskrbujejo 84 bolnišnic, 87 domov počitka in še 72 domov za nepokretne.

Bogato je udejstvovanje redovnikov v kulturi, saj imajo 133 knjigarn, 63 izdajateljskih hiš, 47 radiotelevizijskih postaj in izdajajo 359 revij.

Umrli kartuzijanski jasličar

Redovna družina v Pleterjah je v kratkem času izgubila dva meniha. Najprej je umrl p. Ciril Zver, kmalu za njim pa še 80-letni Wolfgang Kogler. V ponedeljek, 8. novembra, so ga v samostanskem družinskem krogu na čelu s priorjem p. Janezom Hollensteinom pospremili na meniško božjo njivo, na kateri že počiva in čaka vstajenja približno 70 kartuzijanov.

P. Wolfgang Kogler je prišel pred 30 leti v Pleterje s Tirolske. Bil je izreden umetnik. Vsak dan je pet do šest ur iz ilovice izdeloval in oblikoval razne figure. Ob božiča do velike noči je oblikoval križce in bogce in potem od velike noči do božiča spet »božični ansambel« — pastirčke, božje matere, ovčke. Sadovi njegovih umetniških rok so raztreseni po vsej Sloveniji, saj so naročila kar deževala, a vsem ni mogel ustreči. Vsi občudujejo njegove jaslice, marsikateri duhovnik pa ima v svoji sobi »njegov« križ iz ilovice. Sedaj mu je Bog dal uživati božjo lepoto!

Laični misijonar na poti blaženosti

Njega dni je zbudila veliko senzacijo odločitev milanskega industrijalca Marcella Candie, ki je pustil svojo cvetočo industrijo ter 48 let star odšel v Brazilijo v pokrajino Amazonke za laičnega misijonarja. Izkupiček prodaje svojega podjetja je naklonil misijonom. Zgradil je centre za gojavce, bolnice, šole za bolničarje in še druge objekte. Skupno 14. Toda ni mu bilo dovolj, sam je kot laični misijonar bil duša teh ustanov. Umril je leta 1983. Že takoj so ga imeli za svetnika.

Sedem let po njegovi smrti so v Milanu že začeli škofijski proces za proglasitev blaženosti. Ta proces je sedaj končan in vso dokumentacijo so že poslali v Vatikan na Kongregacijo za svetnike.

T.S.

Božja beseda je kakor kruh...

12. decembra

3. adventna nedelja

»Ni bil on luč, ampak naj bi pričeval o luči« (Jn 1,8)

»Prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, je prišla na svet.« Tako je v prologu svojega evangelija zapisal evangelist Janez. Preden je ta božja luč v osebi Jezusa Kristusa zasvetila svetu, je nastopil pričevalec luči: Janez Krstnik.

Bil je prvi, ki je v zmedeni takratnega časa jasno zrl v Kristusovo božje bistvo; prvi, ki je bil razsvetljen z lučjo, ki razsvetljuje vsakega človeka: prvi, ki je pokleknil pred veličastvom božjega Sina in priznal: »Jaz nisem Kristus« (Jn 1,20), »jaz nisem vreden, da bi mu odvezal jermen na sandali« (Jn 1,27).

Strogi in asketski velikan Judejske puščave je v Betaniji, onkraj Jordana, pokleknil pred tistega, kateremu je vzkliknil: »Poglejte božje Jagnje, ki odjemlje grehe sveta« (Jn 1,29). Drznež, ki je veljakom iz Jeruzalema vrgel naravnost v obraz pikro žaljvko: »Vi ste gadja zalega« (prim. Lk 3,7), se je pred božjim Jagnjetom sklonil kakor otrok. Neustrašni borec za božjo pravico, ki je neusmiljeno »grajal četrtnega oblastnika Heroda zavoljo Herodiade, žene njegovega brata, in zaradi vseh hudobij, ki jih je storil« (Lk 3,19), je v Betaniji odložil obleko sodnika in preroka ter vzkliknil: »Jaz bi se moral dati krstiti, pa ti hodiš k meni« (Mt 3,14).

Prva priča Jezusovega božjega poslanstva, Janez Krstnik, ne kleči kot kakšna ponižna reva. Kleči kot velikan Duha. Na kolenih je pred pravo lučjo, ki je prišla na svet in razsvetljuje vsakega človeka.

Človek zahajajočega dvajsetega stoletja! Človek dveh svetovnih vojn. Dedič bratmornih morij. Otrok krivde. Revez zgodovine.

Boš znal z velikanom Duha iz Judejske puščave poklekniti pred »Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta?« Boš zmogel premagati svojo zagledanost vase in s pričevalcem luči priznati: »Jaz nisem Kristus in ne Odrše-nik?« Ali si še sposoben verjeti v luč, ki razsvetljuje vsakega človeka?

Prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, Bog v svoji nedostopni svetlobi, se človeštvu daje kakor sonce za vse večne čase. Da bi človek živel v toploti tega sonca, se je kot luč razodel po človeški besedi in po ritmu človeških korakov. Po stopinjah Jezusa iz Nazareta je obhodil ves svet.

Zagotovo pride tudi k vam. Morda vas že dolgo išče. Čaka, kdaj bo v vas zasvetila tista luč, ki jo je že s stvarjenjem vgradil v dno vaše duše. Če ste krščeni z vodo in tudi z Duhom njegove modrosti, vas bo čakal še bolj potpržljivo. Vaša luč je namreč del njegove večne luči, blesk njegovega veličastva.

Iztekajoča se devetdeseta leta 20. stoletja so lahko advent bolj harmoničnega in srečnejšega tretjega tisočletja. Ali pa korak dlje v obremenjujočo dediščino krivde in zla. Postane lahko advent prepoveda. Ali pa... preludij v katastrofalno igro vojn, ki že použivajo svet.

Za nas vernike je advent leta 1993 lahko čisto navadni liturgični vrtiljak. Lahko pa postane zavzeto in zavestno pričevanje o tisti luči, ki je ne morejo zasenčiti nobena tema, noben greh in nobena krivda: pričevanje, ki ga je Jezusu izkazal Janez Krstnik in za njim toliki drugi. Vstopimo v njihove vrste!

Zvone Štrubelj

Janez od Križa, duhovnik, cerkveni učitelj

Janez od Križa (1542 - 1591) je bil španski mistik. Pomagal je ustanoviti reformirani oziroma bosonogi karmeličanski red. Janez se je rodil v plemiški, a siromašni družini. Leta 1563 se je pridružil karmeličanom v njihovem samostanu v Medini, nato pa študiral bogoslovje na univerzi v Salamanki. Potem ko se je dal posvetiti za duhovnika, ga je Terezija Avilska pregovorila, da je sodeloval pri reformi karmeličanskega reda. Pozneje je postal spovednik v samostanu Učlovečenja v Avili (1572-1577).

Novo karmeličansko gibanje je s svojo strogostjo in preprostostjo izzvalo nasprotovanje. Tako so Janeza leta 1578 v Toledo zaprli. Svoje izkušnje je opisal v Duhovni pesmi. Pobegnil je iz ječe in preostanek svojega življenja preživel v upravljanju samostanov in razvijanju svoje mistične teologije. Večkrat je bil prior, rektor kolegija v Baezi in vikar južne province karmeličanskega reda.

V teh letih je napisal Vzpon na goro Karmel, Temna noč duše in Živi plamen ljubezni. To so pesmi in komentarji, ki poučujejo dušo, kako

naj doseže združitev z Bogom. Janez je navezal stike z muslimanskimi mistiki in študiral Sveto pismo in spise Tomaža Akvinskoga. To in njegove osebne izkušnje se lepo zrcalijo v njegovih delih. Umril je (star 49 let) sredi sporov zastran reformacijskih gibanj. (Zgodovina krščanstva, Ljubljana 1992).

Za svetnika je bil razglašen leta 1726, leta 1926 pa za cerkvenega učitelja. Njegov god praznujemo 14. decembra.

V Trstu so karmeličani od leta 1935. Sedaj imajo župnijo Karmelske Matere božje na Greti.

I.Šk.

Glavni nasprotnik Cerkev je vedno isti: srce, ki je zaprto samo vase, srce, ki ima malo upanja, premalo vere.

V dobi, ko je bil komunizem močan in razširjen, smo bili mnenja, da imamo sovražnika zunaj, dejansko pa je v naši notranjosti; skratka tam, kjer se človek ne odpre Bogu.

Kaj pišejo drugi

Dr. Stane Gabrovec o škofovih zavodih

Ponovno odprtje škofijske klasične gimnazije v Šentvidu pri Ljubljani po skoraj polovici stoletja prisiljenega premora je dogodek, ki se po svojem pomenu uvršča med letošnje največje vseslovenske kulturne praznike. Revija »Tretji dan« v svoji novembrski številki prinaša daljši intervju o tej temi z enim izmed najvidnejših živečih Slovencev, ki so se šolali v tem zavodu, namreč z dr. Stanetom Gabrovcem, arheologom, univ. profesorjem in članom SAZU, pa tudi publicistom in vidnim javnim delavcem.

Dr. Gabrovec najprej poudarja, da je bila vzgoja, ki so je bili dijaki deležni v nekdanji gimnaziji, gotovo trdno narodna, a obenem usmerjena v etiko in kvaliteto. Škof Jeglič, ustanovitelj (prve v celoti slovenske) gimnazije, se je namreč uprl tisti vrsti liberalizma, ki je v katoliški Cerkvi videla oviro za uresničevanje slovenstva. Prepričan je bil, »da je prav krščanstvo rodilo slovenstvo s tem, da mu je dalo kulturo, ustvarjalo jezik« in moč za vztrajanje v zvestobi. Zato je bila »povezanost etičnih sil narodne zavesti in kvalitetnega znanja stalnica zavodske vzgoje«.

Katolištvo, nadaljuje dr. Gabrovec, je bilo podlaga vse vzgoje. Res, da je bilo pri tem tudi nekaj gostosti, »duha obrambe in zavarovanja, zaprtosti, nezaupanja do sveta«, gorečnosti, v kateri je bila sicer tudi neka svetniška vnema, ki pa je mlad

človek ni razumel. Toda zavodsko vzgojo so vendarle oblikovali široki ljudje, ljudje z zahtevno širino, kot Breznik, Šolar in drugi.

Škofovi zavodi so bili »barbarsko ukinjeni« dvakrat, prvič leta 1941, drugič leta 1945, v njihovih prostorih so se dogajale strahote. V razredu dr. Gabrovca jih je maturiralo 30, od katerih jih je osem med vojno padlo (vključno s povojnimi pobojji), sedem jih je šlo v begunstvo, petnajst jih je ostalo v domovini. Vsem pa je bila skupna »etična zahtevnost«, iz česar so seveda v času diktature nastajali različni konflikti.

V nadaljevanju govori dr. Gabrovec o krščanstvu v slovenski zgodovini. Prav zaradi pomena, ki ga je krščanstvo imelo pri vzpostavitvi naše identitete, je rušenje njegove nosilke, Cerkve, znamenje velike lahkomišelnosti. »Je pa opomin tudi za nas: naši predniki so s krščanstvom vzdržali vse pritiskne nesvobode, revščine. Bomo mi znali oblikovati krščansko držo za čas svobode, blagostanja? Zgodovina kaže, da je lažje zmagovati revščino kot blagostanje.« Izziv za krščanstvo je danes velik in odločilen: »premagati nihilizem našega časa.« In tu dr. Gabrovec navaja misel mlajšega slovenskega razumnika, globokega poznavalca cerkvenih očetov, ki pravi, da je to nemogoče »brez ponižne vere v molitvi, askezi in zakramentih.«

T.S.

POGLED V SLOVENIJO

Slovinci razočarani nad politiko

Center za raziskovanje javnega mnenja je objavil podatke za leto 1993, kjer na prvem mestu pada v oči nezaupanje velikega števila Slovencev do najvišjih državnih ustanov od vlade, parlamenta do sodstva. Veliko ljudi podrobneje meni, da v Sloveniji sploh še ni dosežena raven pravne države, da niso v zadovoljivi meri uresničene človekove pravice in da so stranke sicer razveseljivo dejstvo ter koristne, da pa je njihovo delovanje na vsak način premalo učinkovito, zato velja razmišljati o stavkah, referendumih in protestih. Ob takšnih izidih se velja spomniti nedavnega sklepa poslancev Državnega zbora, po katerem naj bi bili iz zakona o plačah v državni upravi izvzeti poslanci(!), funkcionarji in sodniki. Tako rekoč brez kakršnegakoli sramu in občutka za moralo so se torej poslanci izvzeli iz zakona in si bodo plače določali v svojih posebnih komisijah, se pravi sporazumno med seboj. Po vsej verjetnosti je k zelo negativnemu mnenju do najvišjih političnih institucij vplivalo tudi sodstvo, ki preprosto ne ukrepa ob še tako jasnih prekrških in aferah, ki jih prinaša s seboj divje lastninjenje.

Rezultati raziskave javnega mnenja tudi potrjujejo občutek, da je to isto javno mnenje žal trenutno vrglo puško v koruzo in da je prepričano, kako ni mogoče ničesar bistveno spremeniti ali pospešiti. Da gre za pravo kapitulacijo, ki bo imela razvojno velike posledice, dokazuje primerjava z Italijo. Z moralno ostrino italijanskega javnega mnenja ne bi trenutno v Sloveniji obstala prav nobena institucija, niti vlada, niti parlament, niti sodstvo; od položaja bi se razen redkih izjem morali posloviti številni politiki, pri čemer se ne bi mogel obravnati izmakniti niti predsednik republike, ki je — seveda neuradno — razpolagal z zelo visokimi finančnimi sredstvi za predvolilno propagando. Slovenija zaradi teh ali onih razlogov te moralne ostrine ne premore, ker se pač

šele vzpostavlja tisti nivo prve demokracije, ki ga Italija ob zaključku prejšnjega obdobja hitro in odločno zapušča. Višja demokracija preprosto pomeni višjo stopnjo morale in etike tudi in predvsem v politiki, kar je za sedanjo Slovenijo španska vas in smešno pridiganje, ki ga nihče ne jemlje resno, politiki seveda najmanj.

Podatki javnega mnenja ne nazadnje dokazujejo, da je trenutna koalicija nemara le nujno zlo, ki ne odpira mladi slovenski družbi bistvene napredovanja v demokracijo in s tem tudi v vsesplošno uspešnost, pač pa utrjuje razvoj na istem mestu, s točno takšnimi pojavi v prihodnosti, kot si jih ogledujemo v sedanjosti. Očitno je za zdravo ravnotežje in premikanje naprej premalo Janez Janša, premalo so resnicoljubni novinarji, ki niso sprejeli in ne sprejmejo stanja, ki bi ga posebno politične sile od prej želele čimpopolneje zabetonirati. Z vidika novega obdobja, ki samo po sebi uvaja čistejšo moralne principe in poštenjšo prakso v družbi, so razmere v Sloveniji prav gotovo vredne zaskrbljene pozornosti. Toda po drugi strani so Slovenci, razočarani nad politiko, uresničili svojo življenjsko silo v podjetništvu, v delu, kar je mogoče čutiti na vsakem koraku in povsod. Ljudje so po vsej verjetnosti ugotovili, da je treba zavihati rokave in narediti tisto, kar se narediti da. In v tej točki slovenske pridnosti in delavnosti se slej ko prej odpirajo srečne razvojne možnosti družbe in države v celoti. Tukaj se stvari premikajo hitro in pospešeno. Upati je, da bodo svoj pravi smisel prepoznali tudi politiki ter se v večji meri usmerili v izgradnjo tako zvane zdrave in poštenjše družbe, kar ljudje močno in zelo jasno pogrešajo. Kot vedno in povsod tudi v Sloveniji ljudje mislijo in čutijo pravilneje od politikov. In v tem je veliko upanje, ki se mu politika ne bi smela izneveriti.

J. Povše

Celovška Mohorjeva se je predstavila s svojimi knjigami

Na tiskovni konferenci, ki jo je celovška Mohorjeva pripravila v petek, 3. dec., so poleg letošnjega knjižnega daru predstavili tudi njihove avtorje. Zbirka obsega poleg tradicionalnega Koledarja in Pratike še Dolores Vieser »Podkrnoški gospod« (ki je takorekoč inačica Miklove Zale in se dogaja v času turških napadov na Koroško ter jo je pred desetletji prevedel v slovenščino Pucelj, tokrat pa korigiral g. Lovro Kaselj), Robert G. Jackson »Vedno čili in zdravi« (Prevedla Tatjana Angerer) ter Desa Muck »Pod milim nebom« (avtorica je poznana v Sloveniji po otroških TV-oddajah in raznih igrh).

»PRETOKI« nov kulturni izziv

Goriška Kulturna zadruga Maja je izdala, s sodelovanjem Komisije za kulturo pri SKGZ in Kulturnim domom v Gorici, prvo številko nove slovenske revije PRETOKI. Revija je namenjena esejistiki, raziskavam, literaturi, umetniški in družbeni kritiki. Načrt za publikacijo je izdala skupina goriških, tržaških in beneških intelektualcev, namenjena pa je slovenskim bralcem, ki jih zanimajo vprašanja mednarodne, medetnične ter kulturne in družbene komunikacije.

V osnovni zamisli revije je prepričanje, da nelep izraz »manjšina« ne pomeni zgolj majhnega obzora. Manjšina je subjekt, ki se srečuje z razlikami, skratka z drugimi subjekti in je lahko v tem smislu pomembna komunikacijska centrala. Namen Pretokov je torej tudi v tem, da odpirajo svoj prostor slovenskim in italijanskim piscem ter potujejo po Gorici, Trstu, Benečiji, Sloveniji, Istri, avstrijski Koroški in nato preko mej teh specifičnih teritorijev v iskanju novih stikov.

Sama beseda pretoki vzbujajo pozitivne predstave, saj predpostavlja srečanja med različnimi identitetami, izmenjavo informacij, skratka dialog. Namen revije pa je tudi v tem,

NAŠA GOVORICA

NADA PERTOT

V zvezi z možnostmi, ki mi jih nudi to razmišljanje, se nova vprašanja kar vrstijo. Zdi se mi, da moje pero vodijo vsi prijatelji, ki jim ni vseeno, kam gre naša govorica. Vsem je jasno, da se moramo za kulturno izražanje truditi in da ne moremo govoriti kar tako tjavdan po posluhu. Precej ponižnosti potrebujemo in dobre volje ter seveda spoštovanja do tistih, katerim govorimo. Jezika se moramo vedno učiti. Sprejemati moramo tudi kako opozorilo, saj se sicer ne moremo otresti napak, ki se jih ne zavedamo. Zdaj bi lahko navedla tri napake, ki sem jih sama delala, dokler me niso nanje opozorili. Spomin mi sega daleč nazaj, ko sem prevajala iz italijanske Rupingrande z Velikim Repnom, dokler mi ni nekdo pojasnil, da imamo Slovenci **Repen** in **Repič** za Rupinpiccolo, ki ne more nikakor biti Mali Repen. Spominjam se tudi, kako sem govorila, da **se gre** za to ali ono, čeprav **gre** v slovenščini

ni le za to ali ono stvar.

Pa še na nekaj bi rada opozorila. Kar precej pogosto lahko beremo napis: **Dobrodošli** v vas! Tudi tukaj nekako prevajamo iz italijanščine in pozabljam, da je dobrodošli pozdrav kot dober dan ali dobro jutro in bomo zato rekli: Dobrodošli v Ronkah, v Nabrežini, na Repentabru, v Šempolaju itd.

Pa še eno hudo napako delajo in to predvsem tisti, ki govorijo v javnosti in uporabljajo precej papirnato pasivno obliko, ki se je pa iz šole spominjajo le na pol. Tolikokrat smo slišali med pripravami na volitve, kako so nas opozarjali, da **se zbira podpise** v društvu. Po slovensko bi morali reči, da **zbirajo podpise** ali pa v pasivu, da **se podpis zbirajo**.

Ko bo ta moj zapis izšel, **se bo** v Trstu **volil župan** ali pa **bomo volili župana**. Če nas bo kdo opozarjal, da se 5. dec. dokončno **voli župana**, mu nikar ne zaupajmo!

Izšel je

gačnega. Manjšina občuti to vprašanje na lastni koži, v bistvu pa gre za problem, ki označuje moderno evropsko zgodovino.

Šolski dnevnik in kultura srca

Tudi letos so slovenski denarni zavodi v Italiji poskrbeli, da bi slovenski zamejski dijaki razpolagali s primernim dnevnikom. Uredil in grafično oblikoval ga je Walter Grudina, ki je isto delo opravil že lani učinkovito in uspešno, kakor sta to med drugim dokazala izvedena anketa in navdušenje otrok. Njegova letošnja stvaritev ni skop, pa čeprav popoln, pripomoček za zapisovanje šolskih in drugih obveznosti, ampak iznajdljiv dnevnik, ustvarjen po meri in zahtevah mladega človeka. Mlado odprto srce na svoj način začenja iskati pomene, na katere bi se naslonilo, in se usmerjati po vrednotah, ki mu jih odrasli predlagajo; z radovednimi očmi gleda svet v svežih in toplih intenzivnih barvah. Da bi o dnevniku kaj več izvedeli, smo se pogovorili z avtorjem.

Kaj Vam pomeni »kultura srca«, ki močno zaznamuje letošnji dnevnik?

Kultura srca se daruje v odnosu; ni to kultura v običajnem smislu uradne knjižne kulture, ki jo odrasli preko knjig posredujejo otroku. Kultura srca sestavljajo temeljne vrednote, ki bi jih otrok moral prejeti že od staršev v družini. Pomembno je pri tem vzpostaviti odnos z otrokom,

približati se mu v njegovem svetu, gledati na vse z njegovimi očmi. Ko hočemo vsiliti otroku svojo »visoko« kultura, pogosto spregledamo temeljne vrednote, kot so spoštovanje, bratstvo, človečanstvo, ljubezen do bližnjega in okolja... Če v mladih letih človek sprejme te vrednote, da postanejo temelj njegovega življenja, bo otrok svoboden, veder in čistega srca; dozorel bo v pravega človeka kulture. S tako podlago bo tudi pripravljen sprejemati in ustvarjati »visoko« kultura. Kultura srca naj bi bila prav izvir vsake druge kulture. Gre za simboličen pomen srca v smislu celote človeka. In sami otroci so se čutili pritegnjene od takega dnevnika.

Izvedenci otroške literature so na lanski razstavi v okviru sklada Mitja Čuk zelo dobro ocenili dnevnik. Kaj lahko poveste o stripih in barvah?

Stripi so danes v glavnem uporabljani kot »nizka kultura«; lahko pa postanejo učinkovito didaktično sredstvo. Otroku preko figure hitreje ujamemo sporočilo kot preko samega teksta. Enostavni teksti ob jasni

in oblikovno preprosti figuri so zelo direktno sporočilo. Takoj se vzpostavi odnos. Tudi barve sem skušal gledati iz otrokovega zornega kota. Razni testi so mi dokazali, da si sami otroci želijo sončne barve, ki dajejo občutek veselja, pa čeprav marsikateri odraslega verjetno motijo in se mu zdijo premočne. Močne barve so bile tudi način, kako pritegniti pozornost na novo sporočilo. Ta dnevnik je tako ali drugače »kulturni dogodek«, ki ima možnost postati tradicija, nekaj našega, zamejskega.

Kakšno modrost predlagate preko protagonistov dnevnika otroku, ki »stopi na prag življenja«?

Mali protagonisti se že od začetka predstavljajo kot prijatelji otrok. Želijo biti z otroki, da bi le-ti veselo sprejemali življenje. Jurček, Tonček, Nežka in Tinka takoj vzpostavijo odnos z otrokom, mu postanejo domači, malo so mu tudi v tolažbo in, zakaj pa ne, konstruktivno razvedrilo, ki mu postane opora, nekaj pozitivnega in veselega. Otroku čuti, da ga junaki iz dnevnika imajo ra-

di. To sem opazil že lani na podeljevanju bralnih značk.

Za koga so nastali ti štirje protagonisti?

Iskal sem način, kako se približati otrokom. Najmlajše pritegnejo vsaj figure; tudi če ti še ne znajo brati, so toliko radovedni, da bodo vprašali. In marsikateri učitelj, ki se mu ta dnevnik zdi pomemben, dejansko nekatere stripe komentira v razredu. Starejši bodo stripe sami razumeli; figure bodo skoraj že videli na bolj nežen način. So zaokrožene, ekspresivne, z velikimi očmi; v svoji neobičajnosti in nenasilnosti so vabljive tako za otroka kot za odraslega.

Kakšno vlogo ima družina pri Vašem poslanstvu kot oče in grafik?

Nisem ne pedagog ne učitelj. Sem le oče, ki ima, kot katerikoli drugi oče, svoje težave pri vzgoji; in vendar verjamem v otroke. Štirje otroci, ki jih imam, mi nekaj pomenijo. Poslanstvo, ki ga čutim, je že v tem, ko greva z ženo po cesti s štirimi otroki in nas ljudje nekam čudno gledajo. Danes je človek s

štirimi otroki ali norec ali pa gleda na bodočnost z optimizmom. Ni moja zasluga, če jih imam; so dar, ki mi je bil dan. In to je zame pomembno sporočilo, pogosto prisotno v stripih: na svetu smo iz ljubezni, ker nas je nekdo ljubil. Za to bodimo hvaležni. Če se zavedamo te ljubezni, bomo znali ljubezen tudi vrtni. Otroke je treba sprejemati s čisto ljubeznijo, take, kot so; sprejemati z odprtostjo tudi njihove negativne plati. Otroku se mora čutiti ljubljen. Prav zato želi dnevnik biti ne le didaktičen, ampak predvsem življenjski pripomoček. Naredil sem ga za svoje otroke in za druge, kot če bi bili moji. Vse sem pri tem čutil kot svoje.

Kako Vam je uspelo vzpostaviti nenasilen in konstruktiven odnos z otroki?

Tudi to je dar. Ni me zadovoljil noben strip, če je bil kvečjemu le smešen, a brez sporočila. Prav vsak ima sporočilo, podano na bolj ali manj zabaven način. Noben strip ni postavljen slučajno. S tem, da sem skušal gledati z očmi otroka, sem se izognil vsaki ideološki pristranosti različno mislečih. Gre za vrednote, ki vsakomur nekaj pomenijo. In v tem je edinstvo. DD

Cerkev Marije Pomočnice na Jazbinah bogatejša

V nedeljo, 5. decembra, so v cerkvi Marije Pomočnice na Jazbinah otvorili in blagoslovili novo fresko, delo akademskega slikarja Lojzeta Čemažarja. Ob takem slavlju se je v prijetni cerkvi zbralo poleg domačinov še lepo število vernikov iz okoliških vasi, tako da je bila cerkev polna do zadnjega kotička. Obred blagoslovitve velike freske, ki prikazuje čudež na svatbi v Kani Galilejski, je opravil škofov vikar dr. Oskar Simčič, še prej pa je tamkajšnji župnik Anton Lazar na kratko orisal zgodovino te cerkve na pobočju Goriški brd. Spregovoril je tudi o freski sami in kako je sploh do dela prišlo. Nato je besedo prevzel sam slikar Lojze Čemažar, ki je fresko predstavil vernikom, razložil simbole, ki so na njej prisotni in osvetlil različne umetniške plati svojega dela. Važnost freske je v svoji pridigi poudaril tudi škofov vikar dr. Oskar Simčič, ko je spomnil na zgovornost in moč, ki jo lahko ima tako umetniško delo.

Župnijska skupnost na Jazbinah pa je istega dne slavila tudi zahvalno nedeljo, tako je med mašo potekel tudi blagoslov pridelkov in ob koncu še blagoslov strojev in vozil. Na dvorišču pred cerkvijo je tudi vse čakala bogata zakuska, ki so jo pripravili domačini. Posebna zasluga za tako lepo uspešno slavlje pa gre tudi pevskemu zboru, njegovemu dirigentu Zdravku Klanjščeku in vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, da je cerkev na Jazbinah z novo fresko postala še prikupnejša.

mi —

Števerjan

V soboto, 27. novembra, smo imeli v Števerjanu nenavadno slavlje. Sekcija SSK se je namreč pobatila s sekcijo Slovenskih Krščanskih demokratov iz Medvod na Kranjskem. Taka pobuda je sad prijateljskih stikov, ki jih že več let gojijo nekateri predstavniki števerjanske sekcije s tamkajšnjimi predstavniki SKD. Povedati je treba, da se je ideja pobratjenja porodila skoraj pred letom dni v Medvodah, kjer so v samotni cerkvi slavili spomin na plebiscit, dan, ko se je Slovenija svobodno odločila, da izstopi iz Jugoslavije. Za sekcijo iz Medvod pa je to pobratenje še posebej zanimivo zaradi izmenjave izkušenj in nasvetov pri vodenju občinske uprave. V Medvodah so namreč tik pred ustanovitvijo občine. Povedati gre, da je od sedaj v Sloveniji pojem občine zelo obširen in je po zemljepisni legi podoben naši pokrajini. Kar bi bilo podobno naši občini, pa imenujejo Krajevna skupnost, ki pa po navadi nima dovolj oblasti in sposobnosti za usluge in zahteve občanov.

V Števerjan so Medvodčani prišli pozno popoldne, potem ko so poročali na Sveto goro in si ogledali slovensko in italijansko stran Brd. Bilo jih je kar dva avtobusa. Ob 17. uri smo skupno začeli slavlje s sveto mašo, ki jo je daroval domači župnik Anton Lazar. Med sv. mašo je pel dekliški zbor iz Medvod. Zatem je sledilo slavlje v Sedejevem domu. Na začetku je zapel mešani zbor »F. B. Sedej« pod vodstvom novega zborovodje Bogdana Kralja slovensko himno — Prešernovo Zdravljico; nato je predsednik števerjanske sekcije Ivan Vogrič na kratko predstavil Slo-

vensko skupnost z njenim pomenom in njenimi cilji — združiti vse Slovence v Italiji v eno samostojno stran. Za njim je spregovoril predsednik sekcije SKD iz Medvod g. Mozetič, ki pa je tudi podpredsednik slovenske vlade. Na kratko je opisal Medvode, župnije, iz katerih prihajajo, njihovo sekcijo SKD in njeno delovanje. V dar nam je prinesel vazo iz keramike, ki naj bi predstavljala prijateljstvo med Števerjanom in Medvodami. Družbeno, politično in kulturno delovanje v Števerjanu je zelo obširno podal sekcijski tajnik Dominik Humar. Pozdrave so prinesli še deželni predsednik SSK Marjan Terpin, pokrajinski tajnik SSK Hadrijan Corsi, deželni tajnik Ivo Jevnikar, predsednik društva »Oton Župančič« iz Medvod in predsednik domačega društva »F. B. Sedej« Marko Terčič. Zelo obširen govor je imel pokrajinski predsednik SSK Štefan Bukovec, ki je kot izvedenec podrobno razložil sestavo in delovanje naših občin. Kulturni del programa sta pripravila domači mešani zbor in pa dekliški zbor iz Medvod.

Višek celega večera je bil slovesni podpis listine pobratjenja.

Na koncu so nam števerjanske žene pripravile še okusno večerjo, tako da je ob kozarčku briškega vina še dolgo v noč zvenela slovenska pesem. Za vse to se v imenu sekcije SSK zahvaljujem vsem, ki so na katerikoli način pripomogli k uspehu tega večera.

Ivan Vogrič

Orgelski koncert v goriški stolnici

V okviru goriške slovenske koncertne sezone, ki jo prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Glasbena matica, je bil v četrtek, 2. decembra, v goriški stolnici orgelski koncert, ki ga je imel prof. Hubert Bergant in je bil tudi posebej posvečen tridesetletnici orgelskega udejstvovanja tega slovenskega virtuozna. Program je obsegal vrsto skladb, posebej še adventne liturgične vsebine.

Hubert Bergant je goriški publiko že predobro znan, zato ga tu ne bomo predstavljali. Ob tem koncertu beremo lahko v koncertnem listu med drugim naslednje vrstice: »Vsaka obletnica rada priključuje pred nas podobe in dobe tistega, česar se pač spominjamo. In vse to navadno lepo in značilno zaznamuje tudi razvoj v času oz. delovanje umetnika, tako ustvarjalnega kot poustvarjalnega, saj je pravzaprav vsakdo na svojem področju »poet« v širšem pomenu besede, kot to izraža prvotni grški pomen le-te. Taka ustvarjalna sila preveva tudi celotno koncertno delovanje tistega, ki ga v teh vrsticah proslavljamo — Huberta Berganta, orgelskega mojstra in njegovo tridesetletno aktivnost.«

Prvi del Bergantovega sporeda je obsegal v glavnem starejše mojstre (od renesanse in baroka do pozne romantike), drugi pa novejšje oz. sodobne skladatelje. Dela prvih so vsa opevala adventno pričakovanje Zveležarja. V čudovitih koralih in v preprosti adventni himni smo lahko dojeli vso globino nabožnega orgelskega izraza v različnih slogih. V naslednjih skladateljih pa je prišel do izraza nov muzikalni izraz oz. slog sodobnega glasbenika. Tako zlasti v

Miklavževanje v Štandrežu

Da je bilo letošnje pričakovanje sv. Miklavža v Štandrežu zelo veliko, smo lahko ugotovili na predvečer, ko so se v župnijski dvorani »Anton Gregorčič« zbrali v nedeljo zvečer vsi štandreški otroci s starši, sorodniki in prijatelji. Velika dvorana se je kmalu napolnila. Prihod sv. Miklavža so naznanili otroci sami, ki so uprizorili igrice Darila za sv. Miklavža, ki jo je pripravila Majda Paulin. Želji otrok se je sv. Miklavž bogato odzval in obdaril vse prisotne otroke in tudi nekatere odrasle.

David Faganel razstavlja

V petek, 3. decembra, so v razstavnih prostorih Katoliške knjigarnice na Travniku odprli osebno razstavo mladega slikarja in arhitekta Davida Faganela.

David Faganel se je rodil v Trstu, vendar se je njegova družina že pred leti preselila v Gorico. Tu imajo starši antikvariat, sicer je oče po izobrazbi glasbenik in slikar. David je bil učenec slovenske nižje srednje šole Ivan Trinko, nato je obiskoval šolo za umetnost v Gorici. Študij je nadaljeval na fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, kjer je letos z odličnimi ocenami diplomiral.

Ob študiju riše že vrsto let, njegovo ustvarjanje je glede na motiviko kot tudi oblikovno zelo mnogovrstno. Pred nami so izrezki narave, barvne študije, kompozicije, skice, projekti - dela, ki jih označujejo je velika notranja svežina, življenjska moč, arhitekturna ustvarjalnost.

Na odprtju razstave se je poleg že rednih obiskovalcev zbralo veliko število družinskih in Davidovih oseb-

nih prijateljev in uglednih gostov iz Gorice, Trsta, Ljubljane - izredno doživljajo za umetnika in vse prisotne. Galerija je zaživela praznik izrednega večera, ki naj bo mlademu ustvarjalcu srčno voščilo za bogato bodočnost!

Razstavo si lahko ogledate vsak dan po urniku knjigarnice do 18. decembra.

Bralci pišejo

Spoštovani gospod urednik!

Zadnje čase objavljate v KG sestavke prof. Nade Pertotove o pravilni oz. lepi slovenščini. Če se ne motim, se je vsaj eden, če ne več, bralcev že oglasilo o tej zadevi in omenilo, da se tudi v KG pojavljajo tozadevne napake. Naj omenim tudi jaz, da še vedno, morda celo prepogosto, »uidejo« kake slovnične napake. Zlasti me moti prepogosta napačna raba svojilnih pridevnikov (njegov, njen, njihov namesto svoj). V zadnji številki od 25.11. je spet »ušlo« nekaj slovničnih napak, naj navedem n.p.r.: vsojeno namesto usojeno, iz univerze namesto z univerze. Pa brez zamere.

Bolj pa zamerim, in se čudim, da v zadnji številki KG od 25.11. ni bilo niti besede o 50-letnici smrti pesnika Franceca Balantiča. On je v noči od 23.11. na 24.11.1943 zgorel kot domobranec v domobranski postojanki v Grahovem pri Cerknici, ki so jo partizani napadli in zažgali, tako da so v njej zgoreli ranjeni domobranci, med njimi tudi Balantič; tiste domobrance, ki so se predali partizanom zaradi obljube, da se jim ne bo nič zgodilo, pa so partizani na pragu goreče hiše streljali, tako da so še živi ali pa že mrtvi padali nazaj v ognjene zublje.

Zaradi tega dejstva je bil Balantič vsa povojna leta zamolčan in njegove pesmi niso smele biti objavljene! Danes pa je Balantič priznan kot izreden pesnik in v dec in uvrščen med klasike slovenske poezije. Letos se ga je spomnila in proslavila tudi slovenska televizija: v sredo, 24. novembra, je predvajala celovečerni dokumentarni film! Mimogrede naj še omenim, da je bil Balantič kot veliko drugih slovenskih katoliških študentov, inteligentov in kulturnih delavcev interniran v taborišču Gonars (prijet je bil med racijami za Vidov dan, 28. junija 1942, in ostal v taborišču do novembra 1942; z njim je bil interniran tudi prijatelj slikar Marjan Tršar; v knjigi »Oltre il filo« njegovo ime ni omenjeno kot tudi ne ime Tršarja).

Upam, da bo vsaj v kaki prihodnji številki Balantičeva 50-letnica smrti omenjena oz. prikazan Balantič pesnik.

K.M.

Spoštovano uredništvo

Marca lanskega leta mi je »Katoliški glas« objavil dopis z naslovom »Vrh ali Vrh sv. Mihaela«. Napisal sem ga bil z namenom, da se problem imena vasi v občini Sovodnje uradno reši. Priznam pa, da vaščani rabijo ime Vrh v sedaj ustaljeni okrajšavi. Toda k temu je gotovo pripomogel fašizem z zlorabo celo svetnikov, za njim pa je koga motilo versko ime. Seveda so ljudje ubrali svojo pot.

V knjigi »La Villa di Mossa«, ki jo je objavil l. 1962 Augusto Geat, omenja večkrat vas sv. Mihaela in meni, da je nekoč tu bila vojaška postojanka iz obrambnih razlogov. Zato naj bi naselje dobilo ime po sv. Mihaelu kot zavetniku vojakov.

Jaz sam pišem ime vasi s polnim imenom. Toda nemalokrat ime vasi v mojih člankih napišete v okrajšavi, ne oziraje se na mojo drugačno, t.j. polno pisavo. Na srečanju dne 21.10. letos me navedeni razlogi Vašega Uredništva niso prepričali.

Zaradi tega navajam nekaj izvornih dokazov imena vasi iz prejšnjega in tega stoletja. Npr. tele listine: Gabrje, marec 1819, kjer se omenjajo Gabria, Rubia, S. Michele e S. Martino (domače = Šomartín). Gabrje, maj 1825; tudi tu se omenjata vasi S. Michele in S. Martino. Catapan (cerkveni pravilnik gabskega vikariata - v latinščini) iz l. 1825. Tu najdemo zapisano S. Michael-

lis in Verh. Gabrje, 29. februarja 1864; navedene so priče, ki so iz Gabria, Rubia, St. Mihael. Trijezični družinski dokument (v nemščini, italijanščini, slovenščini), ki ga je izdal Vikarijski urad v Gabrijah 29. decembra 1877: »... soški St. Mihael, v občini Opatjeselo«. Do tu cerkvene listine.

Zdaj pa glej Zemljiške vknjižbe z dne 12. okt. 1897, notar Josip Kaučič iz Gorice, kjer se omenja prodajalec iz St. Mihaela med Dolom, kupca pa samo, da je iz Vrha. Nato npr. Zemljiškknjižni urad v Gorici dne 11. marca 1900, kjer piše, da je oseba iz St. Mihaela pri Dolu.

Kupna pogodba z dne 28. febr. 1901, notar Karol Čubej, kjer je zapisana vas S. Mihaela V (-Vrh-). Prav tako kupna pogodba z dne 25. okt. 1902, notar Karol Čubej, kjer se navajata dva posestnika z Vrha sv. Mihaela. Listina z dne 10. nov. 1909, ki jo je izdal zemljiškknjižni urad iz Gorice na ime N.N.-Vrh sv. Mihael. In še npr. listina z dne 4. marca 1909, ki prinaša izbris dosmrtnega užitka osebe z Vrha sv. Mihaela. Razna potrdila občine Opatjeselo (danes v Sloveniji) iz l. 1920, 1921, 1922, kjer je zapisano celotno ime vasi, pričajo o tej polni pisavi vasi. Potrdila so v slovenščini, le žig občine je tudi v italijanščini. Vinarska zveza iz Gorice z gostilničarji v vasi je za svoja potrdila nosila celotno ime vasi. Eno tako potrdilo oz. račun nosi datum 11. marca 1924.

Za zaključek še tale zanimivi dokument-Memorandum - (danes pravimo menica) z dne 7.12.1912, odv. dr. Dragotin Treo v Gorici, pisarna Trgovski dom. V njem piše, da je g. N.N. - podžupan - Vrh sv. Mihaela-tisti dan v tej pisarni poravnal svoj dolg. Vsa navedena dokumentacija se nanaša na eno samo rodbino v vasi. Zato želim, da bi še kak vaščan objavil tozadevne listine. Cerkevni dokumenti, razen (trojezičnega) družinskega lista iz l. 1877, so v italijanščini ali latinščini. A gotovo bi bilo zelo koristno, da bi slovenski izvedenci raziskali izvor imena vasi, vsaj obdobje prejšnjega stoletja in, zakaj ne, od tam naprej, kjer je začel omenjeni Augusto Geat.

Če torej vsi zgoraj omenjeni dokumenti pišejo polno ime vasi, t.j. Vrh sv. Mihaela; če dodamo še uradovanje s tem polnim imenom takratne občine Opatjeselo (do prihoda fašizma), ne vidim razloga, da se v mojih člankih z mojim podpisom okrajša ime te vasi.

S spoštovanjem. Remo Devetak

Zahvala

Svet slovenskih organizacij se ob zaključku dvodnevne simpozija na temo »Evropa in narodne manjšine na pragu tretjega tisočletja« lepo zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu tega zborovanja. Posebej predavateljem in diskutanatom, diplomatskim predstavnikom, predstavnikom oblasti in javnih ustanov, vsem udeležencem, med katerimi smo beležili tudi dijake, predstavnikom tiska in radiotelevizije, posebej še goriški pokrajinski upravi za uporabo dvorane pokrajinskega sveta in za pokroviteljstvo, prav tako za pokroviteljstvo tudi deželni upravi Furlanije-Juljske krajine.

* * *

Najlepše se zahvaljujem vsem, ki so mi čestitali in voščili za rojstni dan. Lepo se zahvalim prijateljici Jelki za čestitke v Katoliškem glasu. Posebna zahvala tistim, ki so mi čestitali in voščili po radiu Trst-A, posebno hčerki Heleni in družini. Lepa hvala prijateljici Milki Humar iz Ščednega za čestitke v Primorskem dnevniku, najlepša hvala še sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so me obiskali na domu, za čestitke, voščila in darila.

Bog povrni vsem!

Hvaležna

Dragica Klanjšček

SKD Hrast iz Doberdoba vabi

v petek, 17. decembra, ob 20. uri na predstavitev knjige

Igrarija - Čarovnija

v župnijski dvorani v Doberdoba.

Knjigo bo predstavila prof. Lučana Budal.

Katekizem katoliške cerkve je na prodaj v Katoliški knjigarni.

Nedelja, 12. decembra

Vokalna skupina KRILA

ob 10. Sovodnje, med mašo ob 17. Štandrež, žup. dvorana, koncert

mladinska konzulta

Izjava novoizvoljenega župana Illy-ja za Radio Trst A

Mislim, da smo doslej izgubili preveč časa v poskusu reševanja problemov in velikokrat je šlo za umetne probleme, kot je npr. problem dvojezičnosti - bilingvizem. Ta argument so med zadnjimi volilnimi kampanjami mnogi zlorabljali, da bi zmedli volivce in da bi si pridobili glasove v imenu nekega nacionalizma, ki je že preraščen.

Trst je italijansko mesto, a je tudi evropsko mesto; je tudi mesto, ki mora gledati proti Srednji in Vzhodni Evropi in mora torej z enakim spoštovanjem gledati na vse narode, ki ga obdajajo, vključno slovenskega in vse ostale vzhodne narode.

Aleksij Pregarc odhaja v pokoj

Radijski napovedovalec Aleksij Pregarc odhaja v teh dneh v predčasnem pokoj. Po Gregorju Pertotu se v kratkem času poslavlja tudi on od vsakodnevnega radijske prisotnosti. Torej ponovna vrzel za poslušalce Radia Trst A.

Aleksij Pregarc je prestopil radijski prag že daljnega leta 1958 kot igralec Radijskega odra. Življenjska pot in njegova velika gledališka mrzlica sta ga nato silili, da je dobila premeril odrske deske po Sloveniji in po zamejstvu. V sredi sedemdesetih let se je ponovno vrnil v radijsko hišo, tokrat kot napovedovalec. Imel je rad radijsko delo, mikrofona je vsekakor bistveno zaznamoval njegovo življenje. Izjemno rad je imel neposreden, živ stik s poslušalci. Ti pa so mu to naklonjenost tudi vračali.

Pregarc se je zdaj odločil, da zapusti radijski medij, mogoče zaradi neurejenih profesionalnih razmer, še bolj verjetno pa zaradi vse večje brezbrčnosti do slovenskega jezika. Jasno je, da radio, posebno v naših manjšinskih razmerah, bi ne smel biti zgolj sredstvo javnega obveščanja in priložnost za čim širšo, priznajmo, včasih tudi poplitveno, odmevnost radijskih sporedov, ampak tudi ustanova, ki bi morala gojiti kulturo pisane in govorne besede.

Od zdaj naprej se bo Pregarc lahko še z večjo vnemo razdajal svoji pesniški in sploh kulturni ustvarjalnosti. Imel bo za to veliko več časa in bo lahko uresničil pobude in načrte, ki jih je doslej skrival v predalih. Želimo mu mnogo sreče!

L.V.

Začela se je koncertna sezona GM v Trstu

V soboto, 4. decembra, se je začela koncertna sezona GM v Trstu. V Kulturnem domu je nastopil Trio Lorenz iz Ljubljane, ki ga sestavljajo bratje Primož (klavir), Tomaž (violina) in Matija (violončelo). Do pred kratkim je bila izpeljava sezona v domu, na koncu pa se je upravni odbor GM le odločil za nadaljevanje koncertne dejavnosti,

pa čeprav le v mejah možnosti, ki so danes tej naši osrednji glasbeni ustanovi dosegljive.

V prvem delu koncerta smo poslušali finale iz Klavirskega tria Lucijana Marija Škerjanca in monumentalnega Trio v e-molu op. 67 Rusa Dimitrija Šošakoviča. Drugi del koncerta je obsegal Trio v g-molu op. 15 Čeha Bedricha Smetane. Za dodatek so izvajalci poslušalce nagradili z Elegijo Josefa Suka.

Bratje Lorenzi so tržaškemu občinstvu predvajali kvalitetno, predvsem pa izredno uigrano in zanosno igro. S tem so potrdili, da se prav gotovo uvrščajo med najboljše slovenske komorne skupine sploh. Podčrtati velja tudi, da so se v znak solidarnosti z GM Lorenzi odpovedali honorarju za ta koncert. Občinstvo je veliko dvorano Kulturnega doma »zmerno« napolnilo in je koncertu sledilo z veliko pozornostjo.

žč

V gledališču Miela nastopil ansambel Kreativ

V organizaciji Sveta slovenskih organizacij in s sodelovanjem Glasbene matice Trst je bil v ponedeljek, 6. decembra, v dvorani Miela v Trstu koncert celovškega ansambla Kreativ ki ga vodi Bruno Strobl.

Ansambel Kreativ je nastal leta 1985 in ga sestavljajo izbrani instrumentisti Koroškega simfoničnega orkestra. Program ponedeljkovega koncerta je bil tako izrazito uravnan v sodobno glasbeno ustvarjalnost in je bil še posebno privlačen za one, ki jih zanima, kakšno smer ubirajo nekateri izmed najvidnejših sodobnih skladateljev z območja t.i. skupnosti Alpe-Jadran. Na programu so bile namreč skladbe sodobnih avstrijskih, slovenskih, furlanskih in tržaških skladateljev, in sicer Lojzeta Lebiča, Gerda Kühra, Fabia Niederja, Claudia Cojaniza, Jakoba Ježa in samega Bruna Strobla.

Za glasbo, ki smo jo poslušali na koncertu ansambla Kreativ, je značilno predvsem zvočno in barvno iskanje, lebdenje na robu tištine, razdrobljenost, punktilizem. Med predstavljenimi deli sta najbrž največji vtis ustvarili skladba Sami-Hymne za šest instrumentov Tržačana Fabia

Niederja (v njej imajo zelo pomembno vlogo tolkala) ter toccare toccata Jakoba Ježa za violino in violončelo.

Z ozirom na to, da so koncerti sodobne glasbe v Trstu bolj redka stvar, je res škoda, da se koncerta ni udeležilo večje število poslušalcev.

Auditor

Aljoša Starc nagrajen

Zamejski glasbeni prostor je z odlikovanjem sprejel novega člana. Piše se Aljoša Starc, doma pa je s Kontovela pri Trstu.

Meseca septembra je opravil diplomski izpit na konservatoriju »G. Tartini« z odliko in pohvalo. Izšel je iz klavirske šole Glasbene matice, iz razreda prof. Ravla Kodriča. Prav ta izreden septemberski uspeh mu je v soboto, 4. t.m., prinesel nagrado. Konservatorij »G. Tartini« je namreč letos prvič podelil denarno nagrado za najboljšo klavirsko diplomu (Starčev diplomski program je obsegal dela Schumanna, Bacha, Brahmsa in Della piccolle). Denarni sklad za nagrado »Premio di merito« je uveljavil dr. Valente v spomin na pokojno ženo.

MR

20 let »Stu ledi«

V okviru praznovanj 20-letnice tržaške folklorne skupine »Stu ledi« se je skupina v nedeljo, 28. novembra 1993, predstavila v dolinskem gledališču »F. Prešeren« s celovečernim nastopom.

Že 20 let skupina »Stu ledi« raziskuje običaje naših pradedov. Področje raziskav sega od istrskega polotoka do slovenske Benečije. Z obujanjem starih navad, pesmi, plesov tako potrjujejo že vrsto let našo stoletno prisotnost na tem področju in našo globoko zakoreninjeno kulturo.

Nedeljski nastop je v duhu tega poslanstva skušal razkriti kulturo slovenskega naroda od Istre do Režije. Večer se je začel s predstavitevjo ljudske šagre v severni Istri, nato pa preko pesmi in plesov razkril Furlanijo in Trento. Pustni običaji iz Režije in Benečije pa so spremljali občinstvo v zadnji točki večera in sicer kraški ohceti.

Nastopali so plesalci in pevke Stu ledi, koprski duo Piščenci (s katerim skupina sodeluje že dve leti) in harmonikaša Zoran Lupinc in Denis Novata. Ob koncu pa so nastopili še mladi godci iz Ricmanj, ki so veselo spremljali kraško ohceto.

MR

Ylenia Zobec med najboljšimi

V Logu (dolinska občina pri Trstu) je v teh dneh veselje doma. 7-letna Ylenia Zobec se je uvrstila na otroškem glasbenem tekmovanju »Lo zecchino d'oro« med štiri najboljše mlade pevce iz Italije.

Po selekcijah, na katerih je bilo okrog 55.000 otrok iz vse Italije, je Ylenia dospela do tako zaželenega pevskega tekmovanja v Bologni.

Začeti pa se je moral še najtežji del tekmovanja. Vaje so si sledile zjutraj in popoldne, tako da so prav res izmučile malo Ylenio in njeno mamo, ki jo je spremljala skozi ves teden bivanja v Bologni.

Po treh nadvse uspešnih televizijskih nastopih se je Ylenia prebila do finala. Nedeljski končni nastop pa je proglasil mlado pevko za četrto najboljšo v Italiji. Njena pesem »Narečje ljubezni« pa je tudi prejela plaketo »Sestra Letizia«, ki jo je podelila revija Giornalino za tekst, ki se je spopadel z današnjimi konkretnimi

problemi in še enkrat poudaril vrednote prijateljstva, medsebojnega spoštovanja in ljubezni.

MR

Gropada - K.D. Skala na Koroškem

O velikih težavah pri izgotavljanju zadruženega doma v Gropadi ni treba veliko besed, saj se je o tem velikokrat govorilo in pisalo. Krive so za to politične razmere in trenutna finančna kriza, ki je zajela državo in ustanove. Temu se je pridružila še malodušnost graditeljev in nekoliko je splahnela začetna zagnanost. Kljub vsemu pa ne zamira kulturno delovanje. Pevski zbor ima v domu svoje redne pevske vaje pod vodstvom Anastasije Purič za nastope na raznih prireditvah in revijah. Zato ni nič čudnega, če je prišlo do laskavega povabila za nastop na letošnjih Primorskih dnevih na Koroškem. Po sili razmer pa smo se morali temu odreči. Da bi naš trud in vaje le ne bile zaman in kot v blagodejno tolažilo, je predsednik Slovenske prosvete iz Trsta gospod Marij Maver za nas organiziral izlet in srečanje v Kotmari vasi z nastopom našega pevskega zbora. In na zahvalno nedeljo smo se s čisto novim avtobusom (krstna vožnja) odpravili na obisk k našim severnim bratom.

V starodavni vasi Sveče nas je pozdravila znana družina Feinig, nas seznanila z zgodovino vasi in okolice, razkazala vrt z doprskimi kipi slovenskih koroških ustvarjalcev (Goršetova umetnina) in Goršetovo galerijo. Po obisku in poklonu na kiparjevem grobu nas je presenetilo obilno in okusno kosilo v domači gostilni pri Adamu. Od tu smo se podali na ogled opatijske cerkve v Podgorju, domačije Mirka Scrijanika (Miklova Zala!), se v Lešah poklonili Antonu Janežiču in že smo prekoračili Dravo ter mimo slikovitih krajev dospeli v Kotmaro vas.

Tu so nas prijazno sprejeli predstavniki Slovenskega društva Gorjanci ter nas povabili v društvene prostore. Računali smo seveda na celovečerni koncert našega zbora. Ko so nam povedali, da je prišlo do rahlega nesporazuma, saj je bilo dogovorjeno le za srečanje in družabnost, je izletnik zajejal preplah in negodovanje, saj je bil trud na vajah izgubljen. Prijaznost in postrežljivost gostiteljev pa so omilile naše razočaranje. Po izmeničnih pozdravih in obdarovanju ter o nanizanju težav in uspehov društvenega delovanja je prišlo do sklepa, da bi si društvi obdržali prijateljske stike. Zbor se je le ojunail ter ubrano podal nekaj naštudiranih pesmi, nakar se je družabnost podaljšala pozno v večer. Izlet je služil tudi kot družabnost za zbor ob koncu ali pa ob začetku sezone.

A.M.

Valentin Vodnik praznuje 115-letnico obstoja

Bogat kulturni spored je v soboto, 27. novembra 1993, počastil 115-letnico delovanja kulturnega društva Valentin Vodnik. Na valu navdušenja ob taboru v Dolini 27. oktobra 1878 se je v Bregu razvilo kulturno življenje. Tako sta nastala bralno in pevsko društvo, ki delujeta še danes.

V društvenih prostorih je množica ljudi sledila z zanimanjem in ponosom programu slavnostnega večera. V sobotno proslavo nas je vpeljala fotografska razstava Maria Magajne. 150 fotografij je pričalo o

bogatem kulturnem življenju v Dolini od časa 2. svetovne vojne do začetka 80. let. Po govoru predsednika društva Davida Bandija (v njem je poudaril predvsem vlogo, ki jo igra društvo v dolinski stvarnosti in pomen ponovnega izida društvenega glasila Tabor), se je praznovanje nadaljevalo z glasbeno točko. Nastopila sta MoPZ V. Vodnik in dekleška skupina, nastala komaj pred dvema letoma.

Rdeča nit večera je še bolj povežala ljudi z društvom, da bi tako pritegnilo nove moči in s sodelovanjem mlajših in starejših generacij nadaljevala nenadomestljivo vlogo, ki jo ima društvo v Dolini.

MR

Predbožična prodajna razstava

V prostorih nekdanje pivovarne Dreher bo tudi letos prodajna razstava raznih obrtniških izdelkov. Zanimiva razstava je prišla že do 12. izdaje. Njen ogled razstave bo možen od 18. do 21. t.m. Razni obrtniki bodo razstavili dela keramike, tapesarijo ter lesene, usnjene in marmornate predmete. Prijavljenih je nad 25 razstavljalcev. Gostje bodo šest dijakov, ki se začnajo ukvarjati s kamnitimi izdelki... Tako se mislijo zaposliti. Razstava je lani žela veliko uspeha, kar se obeta tudi letos.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

bo predstavila v torek, 14. decembra, ob 20. uri, v Marijinem domu v ul. Risorta 3 v Trstu, zbornik

30 let ZCPZ

Ob tej priložnosti bodo predstavniki zborov prejeli zbornik za svoje pevce.

Rodik

Adventno okrašena rodiška župna cerkev je v nedeljo, 5. decembra, sprejela številne otroke in njihove starše iz cele župnije, kjer jih je obiskal dobri stari sv. Miklavž s polno malho daril.

Mladinski zbor je pripravil preprosto, veselo igrico s petjem avtorja Franca Juvanca z naslovom Hudobin-potepin po motivu iz Finžgarjeve pravljice in zgodbe o Špicparkeljnu.

Zbor se je dobro odrezal, pričljiva sta bila tudi igralca Jernej in Erik v vlogah kmeta in hudobina. Ob koncu je Miklavž zbrane otroke očetovsko nagovoril in jih vzpodbujal k dobroti in večji pozornosti do bližnjega, predvsem do vrstnikov v bližnjem begunskem centru na Kozini, katere je tudi naslednji dan obdaroval.

er

Ob zmagi županskega kandidata Riccardo Illyja na tržaških balotaznih volitvah mu je deželni tajnik Ivo Jevnikar s toplo brzojavko izrekel čestitke v imenu vse Slovenske skupnosti. Obenem mu je zaželel, da bi uspešno delal v korist celotne krajevne skupnosti in plodnega sožitja.

OBVESTILA

V torek, 14. decembra, bo v ul. Donizetti 3 z začetkom ob 19.30 predaval g. Andrej Poznič, duhovnik v Novem mestu, na temo »kultura kot predpogoj družbenega dela«. Predavanje bo v okviru tečaja družbenih ved mladinskega odbora slovenske prosvete.

ŠIRI KATOLIŠKI GLAS

Šport

Odbojka - Moška C2 liga

5. kolo

Prata - Olympia CDR

1:3 (15:13, 14:16, 7:15, 11:15)

Olympia: Vogrič A. in M., Terpin A., J. in S., Petejan, Maraz, Bensa, Devetak, Povše.

Olympia se vrača iz gostovanja z novo zmago, tretjo zaporedoma. Proti močnemu nasprotniku je zaigrala zelo dobro ter zaslužno slavila.

Še najbolje je Olympia zaigrala na začetku prvega seta, čeprav ga je nato nerodno izgubila. Akcije so se vrstile brez prestanka, domača ekipa pa je bila nemočna tako v napadu kot v obrambi. Gostujoča ekipa je servirala napadalno in izkoristila vsako nasprotnikovo napako, tako da je povedla z 8:1. Prata se je približala na 13:9, takrat pa so naši pustili in zapravili prednost, ki so si jo prej tako pošteno priborili. Glavni psihološki trenutek v tekmi je bil seveda drugi set, kjer je čakala domačina naloga, da dokončno streje odpor potrtih gostov. Na srečo se to ni zgodilo, ker so naši kljub porazu v prvem setu igrali prepričano v svoje moči ter tudi z malo športne sreče osvojili niz. V tretjem setu je šlo našim še lažje, saj je Prata igrala nezbrano in opravila tudi nekaj nepotrebnih napak. Četrty niz je bil zopet zelo izenačen, odločila pa je tudi večja zdržljivost gostov, ki so ohranili visok nivo igre skoraj celo tekmo. Za to velja pohvaliti podajalca Andreja Vogriča, medtem ko so se napadalci v glavnem v enaki meri izkazali.

Po tej lepi zmagi je Olympia dokazala, da je prebolela krizo iz začetka prvenstva. V sredo bo v Gorici derbi s Slogo; to bo srečanje dveh ekip, ki sta trenutno v dobri formi in napovedujeta lepo bitko.

Igor Povše

Sv. Ivan

V soboto, 11. t.m., se bo začel v naši župniji načrtovani pastirski obisk našega škofa. Ob 18. uri bo skupno bogoslužje, med katerim bo posvetitev novega oltarja. V nedeljo

bo po običajnih obredih ob 17. uri srečanje s slovenskimi verniki v Marijinem domu.

Celoletna naročnina na

Katoliški glas

za leto 1994

je 55.000 lir,

ki jo lahko nakažete na

poštni tekoči račun

ZADRUGE GORIŠKA

MOHORJEVA

št. 10647493

ali na

bančni tekoči račun

št. 69280

pri Kmečki banki

v Gorici.

SLOVENSKO STALNO
GLEDALIŠČE

Ronald Harwood

GARDEROBER

Režija Vinko Möderndorfer

Premiera

V petek, 10. t.m., ob 20.30
ABONMA RED A

Ponovitve

V soboto, 11. t.m., ob 20.30
ABONMA RED Bv nedeljo, 12. t.m., ob 16.00
ABONMA RED Cv sredo, 15. t.m., ob 20.30
ABONMA RED Dv četrtek, 16. t.m., ob 20.30
ABONMA RED Ev petek, 17. t.m., ob 20.30
ABONMA RED F

IZ SLOVENSKE KOROŠKE

Glasovanje brez pravega zmagovalca

Tako bi se lahko imenoval izid glasovanja, ki sta ga proti dvotirnosti in blokadam v narodnostni politiki skupaj s somišljeniki izvedla Narodni svet koroških Slovencev in Enotna lista - Zveza slovenskih organizacij je glasovanje bojkotirala. Vprašalnik, ali so za skupno demokratično zastopstvo koroških Slovencev, je dobilo 1110 oseb in do 26. novembra, ko se je glasovanje končalo, se je te

možnosti poslužilo dve tretjini vprašancev. Od 744 vrnjenih glasovnic se je za DA odločilo 659 udeležencev. Ker naj bi vsaka dobra stvar za uspeh potrebovala določen čas, je po mnenju nekaterih to kar lep uspeh. Dejansko je šlo tu za ideološki spopad dveh taborov: dvojezičnih Korošcev brez političnih ambicij (teh je zelo malo) in narodnostno skupnostjo, ki nastopa kot politični kolektiv. Dr. Matevž Grilc bo v naslednjih dneh poslal vabilo ZSO, da bi čimprej prišlo do resnih pogovorov in pozabe raznih zdrah, ki delajo zmedo med ljudmi. Do deželnozbornskih volitev (ki bodo marca drugo leto) bi bilo dobro izdelati oz. predložiti vladi skupne predloge, kako naj bi konkretno izgledalo tako skupno sodelovanje. Sicer bodo tudi zanje veljale besede, izrečene v komediji »Za narodov blagor« (ki je bila na sporedu 8. dec. v celovškem gledališču): »naš narod je razklan boleče, na črne in na rdeče, na levo in na desno...«

Če lahko govorimo o uspehu NSKS pri temeljnem glasovanju, pa je ZSO dosegla uspeh pri sestavi novega sosveta, ki je bil 29. nov. na Dunaju in ga je vodil kancler dr. Vranitzky. Prvi tak sosvet za slovensko narodno skupnost na Koroškem je bil ustanovljen pred 4 leti in ga je vodil dr. Grilc, vendar v tem času ni bil uresničen niti en predlog sosveta (dvojezični otroški vrtci, glasbena šola, razširjen TV in radijski program), zato je predsednik odstopil. Tokrat sta bila za kandidata dr. Sturm in mag. Pipp, vendar je slednji postal podpredsednik, ker je prvi zmagal s pomočjo svobodnjaškega glasu. Sosvet bo skušal v naslednjih štirih letih uresničiti že začrtane smernice. **R.B.**

DAROVI

50-letniki iz Števerjana, Jazbin in Pevme darujejo: za števerjanske cerkev 100.000; za števerjanskega župnika 50.000; za bosanske begunce 270.000 lir (skupaj 420.000 lir).

Za Katol. glas: F.B. 400.000 lir.

Za slov. misijonarje: N.N. 400.000; Marija Grudina 25.000; namesto cvetja na grob pok. Katerini Munih daruje Bruna Petruša 50.000 lir.

Za cerkev Sv. Ivana GO: Marija Grudina 25.000 lir.

Za kontovelsko cerkev: v spomin Kristine Bizjak, dolgoletne delivke Katoliškega glasa pri Sv. Vincencu, daruje N.N. 50.000 lir.

Za slov. Karitas: v spomin na pok. Ivana Zorna (Pariz) daruje Bruna Petruša 50.000 lir.

Za Karitas: g. Zobin Ana Krmenka 100.000 lir.

Za lačne otroke v misijonih: K.K. 100.000 lir.

Za misijone: Ana Furlan 100.000 lir.

Za Sv. Goro: Ana Furlan 50.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu: v spomin na drago mamo Amalijo Vatovec-Černigoj ob 50. obletnici smrti, MCD 50.000 lir.

Ob 10. obletnici smrti Alberta Cusina daruje žena Darinka 40.000 za Marijin dom pri Sv. Ivanu in 10.000 za Katoliški glas.

Za nagrobni spomenik Ubalda Vrabca: v spomin pokojne Lojzke Škerlavaj darujeta Dora in Marijan 50.000 lir.

Za slov. Karitas: v spomin na dragega Ivana (Vonko) Zorn namesto cvetja na grob, druž. Koršič 100.000 lir.

M.R. daruje: za preprečevanje bolezni Buruli 200.000; za bosanske begunce 200.000; za lačne po svetu 200.000; za Sv. Goro 100.000; za slov. misijonarje 100.000 (skupaj 800.000 lir).

Za cerkev v Prvačini: v spomin na Ivana Zorn daruje Koršič-Čotar 100.000 lir.

Za cerkev v Gabrjah: Rita Tomsič 4.000 lir.

Za cerkev na Peči: Mirjam in Leky ob proki 100.000 lir.

Za misijon p. Kosa: N.N. in N.N., namesto cvetja na grob Lojzke Škerlavaj 50.000; Nada z družino, ob 2. obletnici smrti drage svakinje Nadje D.Ž. 50.000 lir.

Za cerkev v Rupi: starši Damijana Devetaka ob njegovem 40. rojstnem dnevu in 2. obletnici smrti 100.000 lir.

Ob 50-letnici Primorskega dnevnika

V Trstu so v Kulturnem domu obhajali 50-letnico, kar je dne 26. novembra 1943 začel izhajati Partizanski dnevnik. Ilegalno so ga tiskali v vasi Razkriž nad Cerknim. Kurirji in kurirke so ga potem raznašali po vsej Primorski. Po zmagi revolucije na Slovenskem 1. maja 1945 so ga prenesli v Trst in mu zamenjali ime, postal je Primorski dnevnik. Kot partizanski je opravil svoje poslanstvo in si naložil novo poslanstvo: biti glasilo primorskih Slovencev. Tako vsaj je o sebi vedno trdil. Toda kaj je bil in kaj je v resnici?

Če pregledamo njegovih 50 letnikov, ugotovimo tole: kot Partizanski dnevnik je bil glasilo NOB in OF v službi Partije. Pozneje v Trstu kot Primorski dnevnik je bil vedno v službi režima v Sloveniji in v FLRJ. To vidimo iz tega, kako je prilagajal svojo uredniško linijo razmeram v Sloveniji in FLRJ. Sprva do preloma s Kominformom junija 1948 se je držal pravoverne linije Stalina in stalinizma in bil glasilo pravovernih komunistov v naši deželi, tako slovenskih kot italijanskih. Po prelomu s Stalinom je nastopila kriza. PD je ostal zvest Titu in jugoslovanski politiki. Zaradi tega je nastopil razkol in tržaški partiji. Del z Vidaliem je ostal zvest Stalinu, obsodil Titov revizionizem, in PD ni bil več glasilo vseh komunistov. Pravoverni so ga zapustili.

Tako je ostalo do Stalinove smrti, dokler ni prišel v Beograd Hrušev in odnosi med FLRJ in Sovjetsko zvezo so se izboljšali. To se je takoj poznalo tudi pri PD, ki je po naročilu iz Ljubljane začel iskati izgubljene ovce, omilil je svoje pisanje do Sovjetske zveze in proti koncu petdesetih let pozval slovenske volilce, naj pristopijo ali Craxijevim socialistom ali h KPI. Tako je ostalo pri PD bolj ali manj do proglasitve Slovenske republike leta 1991.

In prišlo je do zadnje metamorfoze: v Ljubljani so se zmenili za skupno glasilo zamejskih Slovencev in rojakov v Sloveniji. In nastal je Primorski dnevnik - Republika kot časopis za Slovence v Italiji, na Koroškem in v Sloveniji; odgovorno uredništvo je prevzel Bojan Brezigar. V tej zadnji preobleki so obhajali zlati jubilej.

PRIMORSKI DNEVNIK IN KOMUNISTI

Kot se je spreminjala politična ter ideološka usmerjenost pri PD, tako se je spreminjal njegov odnos do nekomunističnih rojakov. Prva leta je bilo njegovo pisanje izrazito proticerkveno. Napadi na papeža, škofe in Cerkev so se vrstili. Ravno nestrpnost in lažno pisanje do Cerkve je nas duhovnike v Gorici spodbudilo, da smo ustanovili Slovenskega Primorca, ki naj bi nudil pravo sliko o Cerkvi in jo branil. In seveda tudi učil njen nauk. Polemika s PD in drugimi partijskimi glasili tedaj ni manjkala.

V šestdesetih letih so se odnosi do duhovščine in Cerkve v Sloveniji začeli odtajati in pisanje PD je postalo bolj strpno, ne več napadalno. Tako smo prišli do sedanjega pisanja PD Republike, ki prinaša vesti tudi o papežu, Cerkvi in o dejavnostih nelevičarskih ustanov in društev. Rešil se je ozkega ideološkega okvira.

Dolgo pot je torej prehodil PD ne samo po letih, marveč tudi po svojih ideoloških metamorfazah. Po svojem pisanju je pristal na liniji Occhettove Demokratične stranke levice. Naši pravoverni stalinisti so se pa znova odtrgali od PD in ustanovili svoje glasilo Iskro.

K. Humar

Radio Trst A

Poročila: ob 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00.

Spored od 12. do 18. decembra 1993

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 10.00 Mladinski oder: »Hiša«. 11.00 Za smeh in dobro voljo. 11.15 Narodnozabavna glasba. 11.30 Filmi na ekranih. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Obzornik. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Pekel«. 15.00 Krajevne stvarnosti. 15.30 Šport in glasba. 17.00 Z naših prireditvev.

Ponedeljek: 8.10 Iz Četrtekovih srečanj: Izidor Predan. 9.00 Iz studia z vami: 9.15 Odprta knjiga. Prežihov Voranc: »Požganica«. 10.30 Intermezzo. 11.45 Okrogla miza. 12.45 Cecilijanka '93. 13.50 Orkestralna glasba. 14.10 Otroški kotichek: »Profesor Ficko in gospod Packo«. 14.30 Potpuri. 15.00 Panta rei. 15.30 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Niti raj niti pekeli - Amerika.

Torek: 8.10 Svojo poslednjo voljo pri zdravi in čisti pameti izrekam. 9.00 Iz studia z vami: 9.15 Odprta knjiga. 10.30 Intermezzo. 11.45 Okrogla miza. 12.45 Cecilijanka '93. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Aktualnosti. 16.00 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Pekel«.

Sreda: 8.10 Obzornik. 9.00 Iz studia z vami: 9.15 Odprta knjiga. 10.30 Intermezzo. 11.45 Okrogla miza. 12.45 Cecilijanka '93. 13.20 Na goriškem valu. 15.00 Made in Italy. 15.30 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Tiho tiho, davno davno.

Četrtek: 8.10 Tisoč let naših prednikov. 9.00 Iz studia z vami: 9.15 Odprta knjiga. 10.30 Intermezzo. 11.45 Okrogla miza. 12.45 Cecilijanka '93. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Iz filmskega sveta. 17.15 Naš športnik 1993.

Petek: 8.10 Dopolnjenje z Najbližnjega vzhoda. 8.40 Potpuri. 9.00 Iz studia z vami: 9.15 Odprta knjiga. 10.30 Intermezzo. 11.45 Okrogla miza. 12.45 Cecilijanka '93. 13.20 Orkestralna glasba. 13.30 Za smeh in dobro voljo. 14.10 Otroški kotichek: »Draga babica...« 14.30 Od Milj do Devina. 15.00 Nekaj minut z... 15.30 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 9.00 Irena Žerjal: »Čemu toliko junaštva?« 10.10 Koncert v cerkvi sv. Andreja v Štandreu. 12.00 »Ta rozajanski glas« - oddaja iz Rezije. 12.45 Glasnik Kanalske doline. 14.10 Nediški zvon. 15.00 »Ena se tebi je želja spolnila«. 16.00 Odkritje Amerike. 16.25 Glasba za vse okuse. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Mala scena. Janez Povše: »Za plačilo ti prinašam slovo«.

Za slovenske misijonarje: duhovnija sv. Ivana, 150.000 lir.

Vsem podpornikom našega lista in drugim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

KATOLIŠKI GLAS Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:
Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 0048090318

Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia

Letna naročnina: Italija 50.000
inozemstvo 70.000
zračna pošta 95.000

Oglasi in osmrtnice: za vsak mm višine v širini enega stolpca 1000 lir, k temu dodati 19% IVA

Član

ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA
PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH
KATOLIŠKIH TEDNIKOV